

ÎNDRUMĂTORUL

COMERTULUI COOPERATIV DE LIBRĂRIE-EDITURĂ ȘI ARTE GRAFICE

BIBL. UNIV. CLUJ-ȘEȘU
Nr. 447-1945
Exemplar legal

BCU Cluj / Central University Library Cluj

CONDUCEREA FEDERAȚIEI

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

Președinte: RENÉ P. RÂMNICIANU

Vice-Președinte: PANAIT POPOVICI

Membri

V. V. Haneș

I. N. Ciolan

Gh. Vierescu

I. Negoescu

Th. Iacobescu

V. Ghenzul

I. Popescu-Mehedinți

COMISIUNEA CENZORILOR:

*Cenzori
activi*

Virgil Niculescu

H. Heksch

Mircea Bădescu

*Cenzori
supleanți*

N. Ciocănescu

I. Săndulescu

I. Mirea

Director: N. PERIANU, Inspector-general-detașat

„INDRUMĂTORUL”

COMERȚULUI COOPERATIV DE LIBRĂRIE, EDITURĂ ȘI ARTE GRAFICE

ORGAN AL FEDERAȚIEI NAȚIONALE COOPERATIVE DE LIBRĂRIE, EDITURĂ ȘI ARTE GRAFICE

Director responsabil : N. PERIANU

CATRE UNITAȚILE COOPERATIVE

de RENÉ P. RĂMNICEANU

Unul din primele obiective pe care ni le-am propus încă dela începutul activității noastre a fost înființarea unei mari tipografii, care să satisfacă nevoile mișcării cooperative.

Grație înțelegerii pe care am găsit-o atât la Institutul Național al Cooperăției cât și la multe unități de gradul întâi situate în diferite părți ale țării, am putut realiza, în aceste vremuri pline de greutateți inerente stării de război în care ne aflăm, un atât de important punct din programul nostru.

La apelul ce am adresat cooperativelor de a subscrie, pe măsura posibilităților fiecăreia, la capitalul Federației, în vederea sporirii fondurilor noastre proprii cu scopul înființării unei tipografii, un număr apreciabil de unități au subscris suma de aproximativ două milioane cinci sute mii lei.

Datorită acestei înțelegeri a cooperativelor am fost în măsură să achiziționăm o tipografie cu o importantă capacitate de lucru, care ne va da posibilitatea să satisfacem în mare măsură nevoile noastre și ale instituțiilor cooperative asociate.

Problema confecționării caietelor necesare școlilor și a registrelor necesare unităților, problema editării de lucrări în cadrul bibliotecii noastre cooperative cât și în genere de lucrări cu caracter științific și literar, a căror soluționare prezenta atâtea dificultăți din pricina insuficienței tipografiilor cooperative, își găsesc grație înființării atelierelor noastre proprii, o completă deslegare.

Vom putea în viitor să dăm cuvenita dezvoltare editurii noastre, având siguranța că vom deveni în curând una din marile case de editură ale țării.

Nu ne putem ascunde mândria de a fi făcut să pătrundă mișcarea cooperatistă într'unul din cele mai însemnate sectoare de activitate, în care până la înființarea Federației, aportul mișcării a fost extrem de redus.

Roadele pe care le vom culege pe tărâmul progresului intelectual al țării, vor

constitui noi titluri de glorie ce se vor înscrie la activul cooperăției românești.

Înființările pe care le putem anunța până în prezent asociatelor noastre, nu sunt de cât primii pași, modești la început dar porniți pe teren sănătos, în vederea aducerii la îndeplinire a programului ce ne-am fixat din capul locului.

Hotărâți a nu ne mărgini la comerțul de librărie care consistă în difuzarea către unități la obiecte fabricate de industriile necooperatiste, înțelegem să creiem cu încetul fabricile și atelierelor noastre proprii, grație cărora să le putem aproviziona cu produse exclusiv cooperative.

Înființarea atelierelor noastre tipografice constituie prima realizare pe calea pe care am pornit și pe care vom merge, suntem siguri, mai departe.

Am dori ca eforturile ce am făcut, care

au dus la înființările de până în prezent, să constituie pentru unitățile noastre asociate garanția că încrederii acordate Federației nu-i va urma nici-o dezamăgire.

Nu ne îndoim că vom găsi și în viitor la cooperative aceiași înțelegere ca și în trecut, având ferma convingere că numai cu ajutorul lor vom putea duce la bun sfârșit opera începută.

Ne dăm bine seama că fără ajutorul mișcării nimic temeinic nu poate lua ființă. Iată de ce încheiem aceste rânduri cu apelul reînnoit ca unitățile să ne dea un concurs cât mai activ, pentru ca printr'o armonioasă colaborare să putem traduce în fapt, cât mai curând cu putință, programul nostru de activitate al cărui scop final nu este decât sporirea potențialului intelectual al țării.

AJUTORUL DAT ȘCOALEI DE COOPERĂȚIE

de T. IACOBESCU

Cei dintâi luptători pe tărâmul cooperatist în România, învățătorii lui Haret, și-au dat seama că, activitatea lor în școală va fi mult ușurată, dacă în fiecare așezare țărănească se întemeiază o cooperativă. Pornită din sufletul generos al acelora, care erau înfrățiți cu muncitorii ogoarelor, sămânța binefăcătoare a cooperăției a prins dintru început, fiindcă a căzut pe pământ sănătos.

Învățătorii nu s'au mărginit să muncească între pereții claselor, ci le-au deschis larg ferestile, să pătrundă lumina și să aducă înviore și sănătate micilor vlăstare, incredințate lor spre a le da educație.

Paralel cu înființarea băncilor populare, învățătorii au început propaganda pentru întemeierea caselor de economii școlare, spre a deprinde pe copii să nu fie risipitori. Rezultatele sunt uimitoare, când cetim buletinul C.E.C.-ului, care continuă propaganda pentru înființarea Caselor de economie.

În ultimii ani, pe lângă școlile primare și secundare, s'au întemeiat mii de

cooperative școlare, care au dat roade minunate. Materialul didactic se cumpără cu preț redus, intermediarii sunt înlăturați, câștigul se întrebuințează pentru ajutorarea copiilor săraci și pentru alimentarea cantinelor școlare. Aceste mici cooperative lucrează cu cooperativele de librărie, înființate de învățători aproape în toate județele țării.

Federația Națională a Cooperativelor de Librărie și-a propus, încă dela înființare, să promoveze această mișcare, îndemnând pe colegii învățători să se înscrie în aceste cooperative și să nu rămână nici-o secție județeană, care să nu aibă acest așezământ.

Trăim vremuri de lipsă, când fabricile din țară și din streinătate nu pot răspunde cerințelor școlilor noastre. Nu se mai găsesc rechizite școlare, hârtie, decât cu mare greutate și cu prețuri, care se măresc în fiecare zi.

Specula este încă puternică în acest domeniu și nu poate fi înfrântă, decât prin solidaritatea oamenilor școlii.

(Co născire în pagina 4-a)

PROBLEMA HARTIEI

de N. PERIANU

Față cu protestele ce cooperativele de librărie și Federalele din țară ne-au adresat privitoare la comenzile și aprovizionarea lor cu hârtie cât și faptul că în acest an nu le-am putut furniza la timp caetele și materialele necesare și la prețurile așteptate, redăm mai jos lămuririle necesare pentru a se vedea felul cum Oficiul de vânzare al hârtiei și fabricile de hârtie cartelate în Oficiul de Vânzarea Hârtiei, primește să satisfacă comenzile ce i se adresează.

E bine să se știe următoarele:

Comenzile nu se primesc spre executare la fabrici. Ele se centralizează la Oficiul de Vânzarea Hârtiei, unde sunt triate și după 10-15-20 zile de așteptare se trimite fabricilor de hârtie, spre executare.

Dacă fabricile ar fi lăsate ca executarea comenzilor să se facă în ordinea înscrierilor, desigur, cu toate greutățile scmenalate, s'ar respecta întâietatea comenzilor, bine înțeles în primul rând primind nevoile create de starea de război și apoi autoritățile publice și în cele din urmă instituțiile și publicul consumator.

Oficiul de Vânzarea Hârtiei în afară de primirea, repartizarea și canalizarea comenzilor, intervine în urgentarea lor și astfel se face să nu se respecte ordinea de înscriere a comenzilor.

Oficiul de Vânzarea Hârtiei este și un detașat, având în București, un oficiu de vânzare en-detail, unde vinde hârtia cu amănuntul chiar și cu 10-20 coale.

Acest oficiu devine un concurent destul de serios al negustorilor en-gros de hârtie și chiar al celor cu amănuntul.

În coloanele acestui buletin am arătat că în timp ce negustorii nu au hârtie, Oficiul de vânzare primește și distribuie hârtie.

Cine controlează comenzile de hârtie pe care Oficiul le face la fabrici pentru depozitul acestuia, sau acest depozit are și el întâietatea cerută de stările excepționale de azi?

Nici Oficiul de vânzare și nici fabricile nu garantează termenul de livrare și prețul.

După ce comenzile așteaptă executarea cu lunile la fabrici, se cere de către Oficiul de Vânzarea Hârtiei, depunerea sumei, sumă pe care o indică cu aproximație, căci în momentul cererii sumei, nu se știe valoarea comenzii și nici câtă hârtie va fi încărcată.

Dela depunerea sumei și până la expediere, dacă alte cauze nu intervin, se scurge un timp destul de apreciabil.

Hârtia nu călătorește cum este cazul pentru București pe numele clientului, ci pe acel al Oficiului de vânzarea hârtiei, afară de expedierile în provincie unde nu se face nici o expediere, decât contra depunerii anticipată a sumei, deoarece Ofi-

ciul de vânzarea hârtiei nu expediază ramburs și nici prin bănci.

Din cauza acestor întâzieri, se face să se mobilizeze sume importante la care se plătesc dobânzi, comisioane, spese, timbre, etc., încât operațiunea se soldează pentru negustorul corect, cu pierdere.

Mai mult, Oficiul de vânzarea hârtiei creiază o categorie redusă de negustori en-gros de hârtie, o anumită clasă favorizată, cărora pe lângă că le facturează fără sporul de 10%, le acordă și anumite prime de consum.

Acești negustori primesc comenzile de la clienții lor, le depun Oficiului de vânzarea hârtiei, iar fabricile expediază hârtia la adresa clienților, facturând hârtia pe numele acestora ca și când comanda ar fi primită dela ei direct.

La factura către aceștia, Oficiul, socotește sporul de 10%, pe care Oficiul de vânzarea hârtiei îl bonifică engrosistului, care nu joacă decât rolul de intermediar.

Acești intermediari sunt în același timp și depozitari de hârtie și pentru aprovizionarea depozitelor lor, primesc hârtia fără sporul de 10%.

Hârtia astfel este mai scumpă la cooperative, deoarece contrar celorlalți concurenți, i se socotește sporul de 10%.

Federația a făcut la timp intervențiile necesare, la Oficiul de vânzarea hârtiei, ne unim în totul cu greutățile arătate care sunt cerute de stările excepționale pe care le străbatem, nu ne unim însă cu specula ce se face cu acest articol pe piață, de către atâtea firme camuflate și cu personal strein.

Memoriul depus d-lui Ministru al Economiei Naționale și intervențiile făcute locurilor în drept, cât și sesizarea d-lui Comisar al Guvernului pe lângă Oficiul de vânzarea hârtiei, va rezolva credem favorabil cererile depuse, aceasta cu atât mai mult cu cât prin cooperative hârtia, caetul și cartea se poate difuza în satele și cătunele cele mai depărtate, unde se simte multă nevoie pentru ridicarea nivelului cultural al păturei noastre țărănești.

Pentru o dreaptă repartitie, a comenzilor se cere un control serios la fabrici, unde să se înființeze un registru al comenzilor pentru autorități, instituții și public.

Desființarea vânzărilor cu amănuntul la ușa fabricii, ar înlătura posibilitățile de speculă, deoarece este știut că astăzi din cauza lipsei, firmele se deplasează direct la fabrici și ridică cu camioanele sau expediază prin C. F. R. colectiv, cantități însemnate de hârtie, în timp ce comenzile noastre așteaptă cu lunile.

Un serios control al vânzărilor cu amănuntul la Oficiul de vânzarea hârtiei București, care vânzări dacă nu ar fi lăsate pe seama engrosistului să fie limitate

numai pentru București, deoarece este știut că negustorii din provincie scurg o cantitate însemnată din acest depozit, prin casele de expediție.

Vânzarea să se facă numai firmelor calificiate, înlăturându-se astfel vânzările clandestine și de speculă care se practică astăzi.

Cooperativele pentru a-și merita locul de cinste, să-și organizeze bine depozitele de hârtie, cu un local accesibil, mobilierul și personalul specializat necesar.

Numai astfel vom putea corespunde așteptărilor publicului consumator, care se va solidariza acțiunii noastre, înlăturând pe intermediari și ferindu-i de speculă.

(Continuare în pagina 5-a)

Ajutorul dat școlii de cooperatie

(Continuare din pagina 3-a)

Federația Națională, cu ajutorul Institutului Național al Cooperatiei a căutat să-și mărească depozitul de mărfuri, spre a putea răspunde la timp cererilor cooperativeelor din țară.

Comenzile vor fi satisfăcute în marea măsură a posibilității, răspândindu-se în toată țara mărfurile cu preț mai redus decât al speculanților.

Se atrage atențiunea cooperativeelor, că nu se mai pot vinde decât mărfuri contra cost, întrucât nici-o fabrică nu mai livrează pe credit, în zilele acestea de lipsă.

Federația va susține la Institutul Național al Cooperatiei, toate cererile de credite, necesare pentru acest sezon școlar.

Manualele didactice de curs primar și supra-primar vor fi monopolizate și tipărite de Ministerul Culturii Naționale.

Cooperativele își vor trimite comenzile de cărți la Federație, precum și pentru Caiete de Caligrafie, Desen și Lucru manual, pentru toate clasele.

Spre a satisface nevoile școlilor, Federația a luat măsuri din vreme, spre a se aproviziona cu Caiete, ce vor fi expediate cooperativeelor, în ordinea comenzilor primite.

Și cu acest prilej, facem apel la colegii învățători din toată țara să sprijine acțiunea cooperatistă a Federației, întemeind așezăminte cooperative în toate județele și organizând puternic cooperatiia școlară.

Cu mijloacele modeste, de care dispunem astăzi, încercăm să facem față împrejurărilor grele prin care trece țara, în așteptarea vremii de liniștită așezare, când munca de organizare și consolidare a cooperativeelor, va continua și mai intens.

INDUSTRIA ȘI ARTA GRAFICĂ. — EDITURA

de **VLADIMIR ALEXANDRESCU**
prim cenzor la Institutul Național
al Cooperației

I.

MECANISMUL TIPĂRITULUI

ZETĂRIA. Un atelier de zetărie se compune din: materialul tipografic — litere, albituri, cvadrați, interlinii, regleți, liniatură, inițiale, chenare, vignete —, mobilier și unelte — case de litere, regale, scaunul de corectură, culegarul (vingalacul), linia de cules, șiful (galionul), sula, port-manuscrisul, bătătoarea, valul de corectură, peria de bătut, presa de corectat, foale de curățat. Personalul tehnic se capătă abia după o ucenicie de 4 ani în meserie, iar șeful zetărar ce are sub supravegherea sa întreg personalul din atelier trebuie să fie dublat de un gust artistic.

Unitatea de măsură a materialului tehnic tipografic e punctul (0,376 mm.). Această măsură a fost aleasă de turnătorul francez Fournier la 1737 și apoi adoptată de întreaga lume tipografică.

Lățimea unei litere în direcția figurai se numește corp, lățimea dela bază se numește grosime. Partea de sus a literei se numește cap, figura literei floare, sub floare avem spinarea, care servește zetărarului la calcularea distanței dintre litemi.

(Continuarea în pagina 6-a)

Problema hârtiei

(Continuare din pagina 4-a)

Potrivit dispozițiunei legale ale vânzării hârtiei, comenzile pentru 10.000 kgr. se trimit fabricilor sau Oficiului de vânzarea hârtiei și ele se execută la prețurile de engros stabilite, noile dispozițiuni lămurind pe deplin felul de facturare, așa că nu se mai pot admite interpretări și clasificări așa după cum Oficiul de vânzare al hârtiei a împărțit categoria de comercianți și stabilimentele de arte grafice până acum și facturându-ne astfel cu sporul de 10%.

Cooperativele mai au datoria să informeze Camerele de Muncă și Ministerul de resort, asupra firmelor și personalului de care se servesc aceste firme în comerțul de hârtie ce desășoară.

Lipsa de hârtie și greutatea simțite astăzi vor fi un îndemn și o pregătire pentru ziua de mâine ca mișcarea cooperativă să-și aibă fabricile ei de celuloză și hârtie, știut fiind numărul cooperativelor forestiere, care astăzi livrează materialul necesar fabricilor, iar cooperația suferă de lipsa de hârtie.

Cooperativa „Albina” Tarcău-Neamț, care a desăvârșit cea mai rodnică și frumoașă acțiune cooperatistă, credem că-și va spune cuvântul.

Arta de a fixa pe cale manuală, ideile și gândurile noastre, prin ajutorul unor semne convenționale e scrierea; arta de a multiplica aceste gânduri scrise, pe cale mecanică, e măiestria tipografică.

Trecutul ei ne desvăluie o luptă neîntreruptă a omului, călăuzit de cel mai înalt și curat idealism întru răspândirea și păstrarea comorilor sufletești a celor mai aleși dintre ai săi.

Pictografia, ideografia, alfabetul și xilografia stereotipă au fost primele jaloane împlântate în terenul cunoștinței omenești și peste care apoi s'a putut așeza imprimăria.

Această artă de reproducție a imaginilor sufletești nu numai că înlocuiește vechiul serviciu al zeiței Faima — Fama — dar e și singurul mijloc de progres al culturii umane. Și aceasta cu atât mai mult cu cât observăm o legătură strânsă între măiestria tipografică și cea a creației. Cu câtă grijă și răbdare stă un autor să-și aleagă caracterul, floarea, sau corpul literei, forma cărții sau calitatea hârtiei. Autori de frunte ca: Macarie, Varlaam, Gh. Asachi sau Eliade Rădulescu au fost și tipografi; iar mai târziu C. A. Rosetti sau N. Iorga au fost și autori și editori.

Din trecutul imprimăriei se desprind două ramuri:

1. Stereotipia, adică arta de a epigrafia sau xilografia în lemn, piatră, argilă, metal sau orice corp mai dur, pagini scrise cu litere nemșcătoare — clișee;

2. Zetăria sau arta de a aduna litere mișcătoare într'un anumit mod formând pagini scrise — zațul.

Prima ramură, stereotipia, a fost cunoscută de chinezi cu mult înainte de era noastră, folosind lemnul și argila pentru scrierea legilor, învățăturilor și rugăciunilor; iar în Mesopotamia s'au găsit peceti și stampe cu 2.800 a. C. în ceară sau argilă și după regele Sargon 800 a. C. ne-au rămas multe cărămizi încrustate cu litere, formând o adevărată bibliotecă.

Grecii și Romanii deasemenea se foloseau de epigrafie și xilografie pentru a însemna în piatră sau argilă date istorice, evenimente mai importante sau inscripțiuni sugestive asupra obiectului și spiritului unei școli sau cult.

În veacul de mijloc, celebrul navigator italian Marco Polo a adus din Asia pe lângă multe comori și câteva clișee xilografiate în lemn.

A doua ramură, zetăria, are și ea un trecut destul de îndepărtat. În China, un autor, Pi-Chin, 1041, a inventat litera mobilă din lemn și care, mai târziu se făcu din plumb sau cupru. Pentru imprimăria

marea celebrei enciclopedii chineze, Lhang-Li, s'au folosit cam 250.000 de astfel de semne-litere mobile.

În nordul Europei, olandezul Laurent Coster făcu primele litere mobile din lemn și tipări cu ele un calendar de 8 pagini numit Horarium. Mai târziu, 1440, Iohan Gutenberg din Maintz, fie că a știut de invenția lui Coster fie că nu, avu și el ideea de a-și săpa în lemn de prun litere mobile și dădu la iveală și presa, cu ajutorul căreia putu tipări în mai multe exemplare aceiași lucrare. Asociindu-se cu bancherii Fust și Schoeffer putu industrializa invenția care se răspândi vertiginos de pe valea Rinului în toată Europa.

La 1462 se introduce tiparul în Italia de către Panaretz și Schweytem, la 1466 P. Schöffer tipărește scrisorile lui Cicero cu caractere de o anumită mărime, numite apoi cicero; la 1469 Freiburg și Fichet introduc tiparul în Franța; la 1473 Dierik Martens îl introduce în Olanda și Andreiu Hess în Ungaria, la 1474 Fridrich Corselles îl introduce în Anglia și apoi alții în Spania; la 1476 în Boemia, la 1483 în Suedia prin Iohann Schweel, la 1493 George Cremovici în Rusia, la 1507 monachul Macarie în Muntenia și la 1542 Francisc Xavier în Japonia.

Lumea începuse să cunoască arta lui Gutenberg și căuta cât mai bine să o folosească.

Tiparul în Țările Românești a evoluat odată cu istoria lor culturală. Veacul al XVI-lea care marchează începutul măestriei tipografice, ne dă o carte scrisă în limba slavonă cu litere cirilice frumos caligrafiate și inițiale ornamentate după modelul tiparnițelor din Veneția și Muntenegru, de unde ni s'a adus de către călugării sârbi.

Veacul al XVII-lea e un veac de trezire a limbei strămoșești, caracterul cirilic se menține, dar se scrie mai mult românește. Tiparnițele se mențin la mănăstiri și unde se scriu mai mult cărți bisericești; influența scrisului în schimb vine dela maestri din Chiev, Lemberg și Moscova.

Spre mijlocul veacului al XVIII-lea începe o decadentă a cărții românești; influența grecească modifică și limba și sufletul păturei culte. Limba slavonă în acest timp e părăsită cu totul. Tot în acest veac apune și gustul pentru tiparul caligrafic și ornamental.

Cu Unirea Principatelor române și cu renașterea culturală a țării sub influența culturii apusene, tiparul românesc începe a da adevărate carte românească — cu limba și cu litera cunoscută nouă astăzi.

(Continuare din pagina 5-a)

re. Pe corpul literei, în jos, se află un mic canal numit signatură, ce servește zețarului la cules literele din casă și așezarea lor în vingalac în aceeași direcție. Distanța dela un capăt la altul se numește înălțime. Această înălțime la începutul tipografiei varia foarte mult, astăzi ea este uniformă (universal) și are $62\frac{2}{3}$ puncte sau 22,566 mm.

După cum se vede din tabelul alăturat, diferitele mărimi variază după mărimea corpului și anume:

corp	3 puncte	— Brillant
"	4 "	— Diamant
"	5 "	— Perle
"	6 "	— Nonpareille
"	7 "	— Colonel
"	8 "	— Petit
"	9 "	— Borghis
"	10 "	— Garmond
"	12 "	— Cicero
"	20 "	— Text
"	40 "	— Canon
"	48 "	— Quadrat
"	72 "	— Sabon

Corp 1 și 2 nu există fiind prea mici. Francezul Henri Didot a turnat litere de 2 puncte și jumătate — 1827 —, dar sunt așa de mici că se numesc microscopice.

Felul literei variază foarte mult; din cele mai obișnuite cităm: litera dreaptă, cursivă, aldină și compactă; dintre caracterele ce au o nomenclatură foarte variată, remarcăm: anticva — romană, latină, medievală, — gotică, fractur, grecești, slavone, evraice, arabe, etc.

Un tânăr artist grafic român din Craiova a dat la iveală niște caractere de litere românești formate din combinarea caracterelor cirilice cu cele latine — Virgil Molin.

O altă importantă clasificare, folosită mai mult în limbajul tipografic e aceea de mărime și formă: literile mici — de rând —, mari versale —, capitaluțe, legături (fi, fl, ff) și dublate (diftongii ae, oe, oa).

Pentru împlinirea spațiilor dintre litere, cuvinte, rânduri sau pagini ne servim de albituri ce nu apar la tipar.

Prin albituri semnalăm spațiile dintre cuvinte sau dela capătul rândurilor numite ghefirtul (pătrișorul), ca mărime el variază după măsura corpului. Pentru a lărgi rândurile ne servim de dursuși — inter linii — făcuți din plumb. În sfârșit, spațiile dintre linii se completează cu cvadrați, iar pentru albituri mai mari se pune regleți. Înălțimea întregii albituri e mai mică decât litera cu 1 cicero.

Afară de acest material de text, ne mai servim în zețarie și de linii de alamă sau de plumb, ce servesc la facerea liniaturei sau a diverselor tabele. Ele au diverse desene (floare) și mărimi, după cum urmează: linie fină, punctată, dublată, semi-neagră, neagră, compactă. Unele linii au diverse chenare — Einfassungs-Linien — iar altele au zig-zaguri ce perforază hârtia.

Tipografiile mari, în vederea executării unor lucrări de artă se servesc de o întreagă serie de linii cu ornamente și chenare: Welle, Moirée, Gezackte, Combinations, etc. Linien; iar pentru completarea unor pagini se întrebuintează clișee cu desene de artă numite vignete — în afară de arta decorativă cu picturi, deseneuri, gravuri.

Arta lucrătorului zețar constă în redarea cât mai repede și mai perfect a formei cerute de pagină sau tabelă.

Literele și albiturile adunate în sens invers pe vingalac se depun pe o tabelă numită și până la complectarea paginei. Această formă legată cu o sfoară — de jur împrejurul pereților — se păstrează într'un regal, până îi vine rândul să fie pusă în mașină spre tipărire.

TURNĂTORIA. Literele înainte se făceau de către tipografi, servindu-se în acest scop de matrițe făcute de ei în argilă. Astăzi sunt turnătorii speciale ce lucrează cu anumite caractere și forme universale. Facerea literelor comportă 6 operațiuni speciale: desenul, facerea matriței, compunerea aliajului (70% plumb, 25% antimoniu, 5% cositor), turnatul fondajului, tăiatul și ajustatul literei, revizia și împachetarea.

Una din cele mai rapide și complete mașini de turnat litere e mașina sistem „Foucher”.

ZAȚUL MECANIC. Desvoltarea continuă a tehnicii a adus și la zețarie mari transformări; rar se mai culege cu mâna litere din case pentru a se face formelezațul. Epoca de dominație a mașinei de astăzi a impus turnarea în plumb, directă a rândurilor unei pagini scrise: linotypul sau a forma din litere mobile: monotypul.

În 1884 tipograful Mengenthaler din Baltimore a inventat *linotypul*, adică mașina de cules litere și turnarea lor în rânduri, direct pe pagini. Ea dispune de o claviatură formată din literele alfabetului și care sunt în legătură cu matrițele de alamă. În cazul când punem mașina în funcție, matrițele cad în rânduri într'un anumit șanț și peste care se toarnă — în mod automat — plumb topit, iar după imprimarea lor, matrițele sunt luate pe cale mecanică și depuse din nou în casetele fixate.

Paginele formate din rândurile turnate se leagă cu sfoară și se predau mașiniștilor spre imprimare.

Monotypul e o mașină de cules și turnat litere. Ea se compune din două corpuri distincte: primul, format dintr'o claviatură ce perforază, în timpul când se lucrează la ea, o bandă de hârtie ce se învârtește pe un sul; al doilea, e o mașină de turnat litere și linii și care funcționează după mișcarea pe care i-o indică banda de hârtie perforată în prima mașină.

Superioritatea acestei mașini față de linotyp constă că ea toarnă și litere mobile, pe care le putem întrebuinta ca zaț

în casete, ne face linii, tabele, iar corecturile sunt ușoare de făcut deoarece se scoate numai litere greșite, fără a fi nevoiți a turna din nou rândul întreg, cum facem în cazul când greșim o literă la linotyp.

Afară de aceste două aparate mai obișnuite de cules litere, mai sunt multe, dar cari au aceleași principii la bază, asta ar fi: Lynograful, Typograful și Monolinul. Acum în urmă s'a inventat un aparat de cules bazat pe principiul fotografiei. El e încă în faza experienței, dar atunci când va reuși, desigur că va înlocui toate celelalte mașini de cules, deoarece e și mai efitin, lucrează mai rapid și ocupă un spațiu mai mic.

STEREOTIPIA. Stereotipia e arta de a turna, după zaț, un clișeu dintr'un aliaj, la fel cu cel al literilor. Atelierul dispune de un mic cazan de turnat — unde se topește compoziția — o presă montată deasupra cazanului — pentru a se menține mereu cald —, un ferestrău de tăiat metalul, o perie, o rindea, mai multe rănci și un calandru pentru presat flancul peste formă.

Matrița — contre-partie — se face dintr'un carton special numit flanc, ce conține 20% asbest și care mușiat puțin în apă se bate cu peria peste formă sau se presează în calandru, se pune apoi la copt în presa ce se află deasupra cazanului cu plumb. Matrița coaptă se fixează într'un anumit spațiu al presei și peste care se toarnă apoi plumb (compoziția). Forma se lasă să se răcească, apoi se taie cu ferestrăul, dându-i-se forma cerută, i se face cu o rindea anumită un cant, ce e necesar la fixarea clișeului în mașină și se predă lucrătorului zețar pentru revizie.

Stereotipia servește numai în cazurile când avem de făcut mari tiraje cu o formă, pentru a se scuti litera originală de uzaj. Ea poate dura dela 150.000—200.000 tiraje. Pentru anumite clișee — cu fotografii sau desene — se fac clișee din zinc, cupru sau chiar nichel, dacă trec de 1.000.000 de tiraje.

II.

IMPRIMERIA

Imprimeria e sala mașinelor de presă — Druckmaschine. Și aici, ca și la zețarie, știința, imaginația, munca și perseverența omului a putut parcurge ușor drumul dela presa de lemn a lui Gutenberg și Standhope, până la cea mai rapidă mașină rotativă cu 15—20 agra-mente.

Urmărind pas cu pas evoluția mașinelor de presă, constatăm următoarele faze:

1. Presa lui Gutenberg consta din apropierea prin ajutorul unui șurub a două suprafețe ce alunecau în sens vertical pe două suporturi. Cerneala se punea direct pe formă prin ajutorul unui val de clei, cu mâna.

(Continuarea în pagina 7-a)

(Continuare din pagina 6-a)

2. Pentru a se ușura munca omului și pentru a mări numărul tirajelor pe oră s'a conceput o mașină-presă formată din două suprafețe verticale: una mobilă peste care se pune foaia de hârtie și alta fixă unde se așează forma. Cu ajutorul unei manivele, mișcată cu mâna, presa mobilă se strânge și se imprimă astfel pe hârtia tiparului dat de zaț. Mai târziu s'a alăturat, tot la această mașină, mai multe valuri cari iau cerneala dintr'un jghiab în momentul când se deschide presa, o întinde pe o placă de metal și dă apoi cerneala pe formă; s'a ajuns adică la mașina numită Buston.

Bustonul cu timpul a atins ultima perfecțiune în mașina Tighel—Schnellpresse ce are forma Bustonului, dar activează prin curele de transmisiune, fie dela motorul principal, fie dela dinamul propriu. În ultimul timp au apărut mașini Tighel automate, adică punerea hârtiei nu se mai face de om ci de un aparat aspirator.

3. Pentru tirajele mari — ziare — comitent cu desvoltarea Bustonului, s'au inventat și mașinele plane — presse en blanc, — de diverse mărimi: Nr. 4 D., 6, 10, 12, 16. Această mașină posedă o masă orizontală ce se mișcă pe două linii dințate — ferestrău — înainte și înapoi, deasupra lui se află un cilindru de oțel — Druckzylinder — pus în mișcare de o roată dințată, ce face la fiecare tur o pauză — Haltzylindermaschine. Deasupra mașinei se află un fundament de lemn — doba mașinei — pe care se pune hârtia și de unde omul — puitorul — ia coală cu coală și o potrivește pe cilindru în locul fixat cu anumite semne, spre tipărire. Și aceste mașini au suferit felurite transformări cu timpul. Dela forma primitivă de Stapmaschine, s'a ajuns la Windsbrautmaschine, ce face 1.500 tiraje pe oră; dela mașinele ce aveau nevoie de puitor și de strângător s'a ajuns la automatele ce iau singure hârtia — prin ajutorul unei pompe aspiratoare — și o strâng în dosul mașinei; dela mașinele simple cu un singur tiraj, s'a ajuns la două — Zweitourenmaschine, — presse a deux tours — și pentru acele cu mai multe culori avem mașinele cu cilindru lung, ce pot avea trei și patru faze. Mai mult încă, s'au făcut și mașini duble — Doppelmaschine mit zwei Druckzylindern — cu două cilindre, pentru tipărițile colorate, Schön-und-Widerdruck-Maschine, și în fine pentru tipărirea biletelor de tramvaie, teatre, cinematografe sau loterii cu tipăriți pe recto și verso și numerotate în acelaș timp ne servim de Halbrotaionsmaschine.

Lucrul mașinistului la mașinele plane e de a fixa forma-zațul pe masa mașinei — orizontală — prin ajutorul unor regleți (ceva mai mari ca cei dela zețarie) și a unei rame de fer numită rangă. După fixarea formei, el face așa numita potriveală pe cilindru mașinei — acoperă cilindru cu un așternut de hârtie și lipește pe așternut petice de hârtie pentru a ni-

vela suprafața plană a zațului în mod uniform; în acest mod nu riscăm ca diferențele de înălțime ale zațului să nu atingă suprafața hârtiei de tipărit și să apară astfel un tipar murdar și ciupit.

4. Ultima formă de presă-mașină, e marea rotativă folosită de ziare și reviste cu mare tiraj, Schelläuffer-Reihenrotationsmaschine.

Prima rotativă a apărut la 1875 — Zeitungs-Rotationsmaschine — folosindu-se în acest scop de stereotipie cu zaț rotativ și un plan. Hârtia în suluri e atrasă prin angrenaje puse în mișcare de anumite piese de comandă și dusă sub cilindru cu zaț; iar după tipărire e tăiat în coale, format ziar și adunat pe o masă din dosul mașinei.

LITOGRAFIA se servește tot de formatul mașinilor plane, descrise mai sus, numai că forma în loc să fie de zaț e desemnată pe o piatră litografică. Pe piatră se poate desemna cu penița sau cu creta litografică: atât tușul cât și creta conțin grăsimi. Înainte de a se desena piatra litografică se etuește (ätzen), cu un lichid compus din gumă arabică disolvată în apă tare spre a influența locurile de pe piatră nedesemnate. În timpul tipăritului, cerneala e luată dintr'un anumit jghiab și depusă automat cu ajutorul unui val pe piatră, dar numai desenul prinde cerneala, restul fiind din cauza etuitului, impropriu prinderii cernelei.

OFFSETUL, inventat de americani, e la fel cu litografia, bazat pe o tratare chimică, numai că impresiunea se face pe suprafața unui cilindru de cauciuc.

În locul pietrei litografice, avem o placă de zinc pe care se imprimă desenul dorit și în loc de valul cu cerneală se trece un val de cauciuc colorat cu cerneala fixată, pentru acel desen, pe acest val se ia imaginea și în faza a doua, valul de cauciuc trece pe hârtia de imprimat și peste care apare figura colorată.

Această invenție e chemată să înlocuiască cu totul litografia, fiind și mai comodă și mai efină în execuție, putându-se folosi și orice calitate de hârtie.

Mai amintim — pro memoria — nouile procedee de tipăriți în: taille-douce, l'eau forte, héliogravure, mono sau polycromatice (ce pot imita la perfecție picturile), și zincografia și galvanoplastia ce servesc la formarea clișeelor pe calea fotografică sau a electrolizei.

MATERIALUL TIPOGRAFIC. Din variatul material, indispensabil unei tipografii, distingem ca mai importante următoarele:

Cleiu (gelatină animală), care servește la reimprespătarea valurilor pentru întins cerneala, terebentina și petrolul pentru spălatur valurilor, uleiul (de în fier) pentru unsul mașinilor, răngi, fundamente, regleți, chei pentru închis formele, accesoriile mașinilor și în fine, cerneala tipografică — de diverse culori — și

hârtia — diferite forme, calități și modele — pe care le vom examina mai amănunțit.

CERNEALA, cuvânt ce vine dela slavonul „crunilo”; în tipografie se prezintă ca o pastă — formată din substanțe colorante și ulei de în fier — ce servește la impresiunea zațului pe hârtie.

Vechimea cernelei se pierde la fel cu a scrisului, în necunoscutul istoriei. Chinezii, Egiptenii, Grecii și Romanii au cunoscut cerneala, pe care o fabricau din tanat de fer — neagră — și din materii colorante vegetale — roș purpuriu, chinovar. Bizantinii se serveau de cerneala roșie numai în documentele imperiale. Evul-Mediu mai folosea și cerneala aurie și argintie pentru literele inițiale și documentele valoroase; cerneală neagră o fabricau din nuca de galia; tocmai în secolul al XVIII-lea s'a început a se fabrica cerneluri bune și pe baze științifice.

Astăzi avem o multime de cerneluri fabricate cu anilină — proaste de altfel — fum — tușuri — culori vegetale și minerale. În comerț le găsim clasificate după întrebuințarea lor, adică: cerneală tipografică, litografică, autografică, copiativă, diferitele culori (roș din carmin, verde din tartre și acetat de cupru, violet copiativ din anilină, glicerină și glucoză, albastru din nitrat, amoniac și carbonat de sodiu, alb din oxid de zinc, etc.).

HÂRTIA — cuvânt de origină greco-bizantină — e ultimul mijloc alături de cerneală, semne și modurile grafice (scris și tipar), prin care omul își asigură transmisiunea și păstrarea gândirii artistice și științifice.

Hârtia, deși în rândul invențiilor grafice e mai nouă, totuși date precise asupra trecutului ei nu prea avem. Ea a apărut deodată în mai multe centre de civilizație, materialul din care a fost făcută și modul ei de fabricațiune pe lângă că a variat, nu e nici bine precizat. Printre vechile popoare care fabricau hârtie se citează chinezii, coreenii și japonezii ce o fabricau din diferite plante. Egiptenii erau renumiți în toată antichitatea ca fabricanți de hârtie din papirus; în Asia Mică, se fabrica pergamentul din piele de vițel — velinul. Primele secole ale Evului Mediu au cunoscut fabricarea hârtiei din piele și papirus; iar mai târziu prin intermediul arabilor, au cunoscut și fabricarea hârtiei din cârpe, lemn, bambac.

Astăzi se cunoaște de toți fabricarea hârtiei din cârpe, paie, lemn, transformarea lor în paste și apoi tratate cu diverse substanțe chimice și supuse la diferite transformări prin ajutorul unor mașini speciale.

Pe tipografi îi interesează diferitele varietăți de hârtie după calitate, gramaj, format și modul lor de a le obține de pe piață.

(Continuarea în pagina 8-a)

Noile subscrieri la capitalul Federației

La 31 Decembrie 1941 se găseau înscrise ca membre ale Federației 149 unități și anume Institutul Național al Cooperăției, 46 Federale, 33 cooperative de librărie, 5 cooperative de tipografie, și 64 diverse alte cooperative.

Capitalul subscris la acea dată era de 3.321.000 lei, din care se vărsase 1.997.222 lei.

În urma apelului adresat unităților în vederea constituirii unui fond pentru înzestrarea Federației cu o tipografie au mai subscris la capitalul nostru o seamă de unități pe care le redăm în tabloul de mai jos, iar unele din vechile noastre asociate și-au sporit subscrierile după cum rezultă din cel de-al doilea tablou pe care îl publicăm.

Noile subscrieri se ridică la 2.119.000 lei, din care s'a vărsat 1.038.609

Totalizând noile subscrieri cu cele existente la data de 31 Decembrie 1941 capitalul subscris actualmente se ridică la 5.440.000 din care s'a încasat 4.294.331 lei.

În prezent se găsesc asociate în instanța noastră următoarele unități:

1 I. N. C.

1 Federația Naț. a Coop. viticole

52 Federale

41 Cooperative de librărie

5 " " tipografie

143 " " diverse

243 unități cooperative afiliate

TABLOUL

Cooperativelor înscrise în Federație după data de 1 Ianuarie 1942

Nr. crt.	Felul cooperativei	DENUMIREA COOPERATIVEI	Comuna	Județul	CAPITALUL	
					subscris	vărsat
1	Federația	Naț. a Coop. Viticole	București	Ilfov	30.000	10.000
2	Federala	„Colaborarea”	Bălți	Bălți	10.000	5469
3	„	„Plugarul	Cahul	Cahul	5.000	3000
4	„	„Făgărașul	Făgăraș	Făgăraș	15.000	5000
5	„	„Bogdania	Rădăuți	Rădăuți	5.000	5000
6	„	„Soroca	Soroca	Soroca	9.000	3000
7	„	„Gurile Dunărei	Tulcea	Tulcea	5.000	5000
					49.000	26.469
Cooperative de librărie						
8	Coop. de lib.	Doina	Beiuș	Bihor	20.000	5.000
9	„	„Infrățirea	Cahul	Cahul	5.000	1.000
10	Secția de lib.	B-ca Pop. Invățătorilor	Cetatea Albă	Cetatea Albă	30.000	3.000
11	„	„Invățătorul Dobrogean	Constanța	Constanța	30.000	9.000
12	Coop. de lib.	Solidaritatea	Dorohoi	Dorohoi	5.000	5.000
13	„	„Renașterea	Orhei	Orhei	20.000	7.000
14	„	„Lupta	Soroca	Soroca	15.000	15.000
15	„	„Victoria	Giurgiu	Vlașca	25.000	10.000
					150.000	55.000
Cooperative de tipografie						
16	Coop. de tip.	Lumina	Bacău	Bacău	20.000	10.000
Bănci populare și cooperative diverse						
1	Coop.	Vulturul	Nădlac	Arad	3.000	3.000
2	B-ca Pop.	Mircea cel Mare	Aref	Argeș	3.000	3.000
3	„	„Muncitorul	C. de Argeș	„	6.000	2.000
4	„	„Ciofrângenii	Ciofrângenii	„	3.000	3.000
5	Coop.	„Infrățirea	Pârlița	Bălți	6.000	6.000
6	B-ca Pop.	Vintilă Brătianu	Beiuș	Bihor	6.000	6.000
7	Coop.	Unirea Săteanului	Cristești	Botosani	6.000	6.000
8	„	„Filin	Brăila	Brăila	10.000	5.000
9	„	„Câmpia Dunării	Brăila	„	3.000	3.000
10	„	„Astra Barsă	Brașov	Brașov	3.000	3.000
11	B-ca Pop.	Tronăreana	Viperașii-Tronari	Buzău	3.000	2.000
12	„	„Blajana	Blăjani	„	3.000	900
13	Coop.	Folosul Poporului	Chiriutnea	Cahul	3.000	3.000
14	„	„Bănișana	Bania	Caraș	3.000	3.000
15	B-ca Pop.	Ajutorul	Culevcea	Cetatea Albă	15.000	5.000
16	Coop.	Agricultorul	Tătărești	Chilia	3.000	3.000
17	„	„Renașterea	Cumpăna	Constanța	3.000	2.000
					82.000	58.000
					Report . .	82.000

Nr. crt.	Felul cooperativei	DENUMIREA COOPERATIVEI	Comuna	Județul	CAPITALUL	
					subscris	vărsat
						Report . . .
18	Coop.	Bujorul	Tg. Bujor	Covurlui	6.000	3.000
19	„	„Pucioasa	Pucioasa	Dâmbovița	3.000	3.000
20	„	„Unirea Frățescă	Găești	„	6.000	3.000
21	„	„Munca	Gara Titu	„	6.000	6.000
22	B-ca pop.	Unirea	Liveni	Dorohoi	3.000	1.000
23	„	„Unirea	Băsești	Fălciu	5.000	3.000
24	Coop.	Săteanul Fălciian	Tg. Fălciu	„	3.000	1.000
25	„	„Dreptatea	Vladăcina	Hotin	3.000	3.000
26	B-ca pop.	Balomireana	Balomirul de Câmp	Hunedoara	3.000	3.000
27	Coop.	Ardealul	Lupeni	„	3.000	3.000
28	„	„Marele Voevod Mihai	Armășești	Ialomița	3.000	3.000
29	B-ca pop.	Nădejdea	Slobozia	„	6.000	3.000
30	„	„Înălțarea	Grindu	„	3.000	900
31	„	„a Profesorilor	Iași	Iași	6.000	6.000
32	Coop.	Copou	„	„	5.000	1.700
33	B-ca pop.	Ciurchi	„	„	3.000	1.000
34	Coop.	Radu-Vodă	Afumați	Ilfov	12.000	3.000
35	B-ca pop.	Dumbrăveni	Hotarele	„	3.000	3.000
36	„	„Colentina Fundeni	S. Colentina	„	9.000	9.000
37	„	„Sf. Ilie Com. Piteasca	Sat. Pasărea	„	3.000	3.000
38	Coop.	Solidaritatea	Pârlița	„	5.000	5.000
39	B-ca pop.	Colonel Papadat	Militari	„	15.000	5.000
40	Coop.	Săteanul	Radovanu	„	3.000	3.000
41	B-ca pop.	Sf. Treime Tei	Buc. Tei	„	6.000	1.800
42	Coop.	Unirea	Cuza-Vodă	Ismail	3.000	3.000
43	„	„Albina	Galița	„	3.000	3.000
44	B-ca pop.	Regep.	Mereni	Lăpușna	3.000	1.500
45	Coop.	Viitorului	Hâncești	„	3.000	1.500
46	„	„Câmpulungul Muscel.	Câmpulung	Muscel	6.000	1.800
47	„	„Răușorul	Rucăr	„	3.000	2.000
48	„	„Câmpul Câmpului	Breaza	Prahova	10.000	4.000
49	„	„Biruința	Măgurele	„	5.000	2.500
50	„	„Mărășești	Mărășești	Putna	6.000	6.000
51	„	„Movilești	Marginea	Rădăuți	3.000	3.000
52	„	„Isvorul	Oprîșeni	„	6.000	3.000
53	„	„Râmnicelul	R.-Sărat	R.-Sărat	10.000	10.000
54	„	„Ceres	„	„	10.000	10.000
55	„	„Plaiul Oltului	Pleșoi	Romanați	5.000	4.000
56	B-ca pop.	Asigurarea Viitorului	Com. Balș	„	30.000	15.000
57	Coop.	Andrei Bărsanu	Sibiu	Sibiu	18.000	18.000
58	„	„Salvarea Țăranului	Bujnița	Soroca	3.000	1.000
59	„	„Basarabia	Găinari Vechi	„	3.000	3.000
60	„	„Unirea	Visoia	„	3.000	3.000
61	„	„Viitorul	Dumbrăveni	Târn. Mică	3.000	3.000
62	B-ca pop.	Târnavena	Veza Blaj	„	12.000	3.000
63	Coop.	Unirea	Măcin	Tulcea	3.000	1.000
64	B-ca pop.	Pecineaga	Pecineaga	„	6.000	6.000
65	Coop.	Fotin Enescu	„	„	15.000	15.000
66	„	„Nufărul	„	„	6.000	6.000
67	B-ca pop.	Spiru Haret	Isaccea	„	10.000	3.000
68	Coop.	Moșul	Lupeni	Turda	3.000	3.000
69	„	„Renașterea	Câmpeni	„	6.000	3.000
70	„	„Sentinela Prutului	Cârja	Tufova	3.000	3.000
71	„	„Dreptatea	Stoenești	Vâlcea	10.000	3.000
72	B-ca pop.	Crinul	Lăpușata	Vlașca	3.000	3.000
73	Coop.	Șerban-Vodă	Comana	„	15.000	5.000
74	„	„Mihai Viteazul	Uzun	„	5.000	5.000
75	„	„Căliniștea	„	„	5.000	2.000
76	„	„Brazda Nouă	Roata	„	3.000	1.000
					437.000	296.600

RECAPITULAȚIE

1 Federația Coop. Viticole	30.000	10.000
6 Federale	49.000	26.469
8 Cooperative de librărie	150.000	55.000
1 " " tipografie	20.000	10.000
76 Cooperative diverse	437.000	296.600
Total Lei	686.000	398.069

TABLOUL

Unităților cooperative, înscrise în Federația Națională Cooperativă, care și-au sporit în anul 1942, capitalul subscris și vărsat

Nr. crt.	DENUMIREA COOPERATIVEI	Comuna	Județul	Spor de capital peste vechea subscriere	
				subscris	vărsat
1	Federala „Argeș”	Pitești	Argeș	15.000	4.839
2	„„Buciumul Moldovei”	Fălțiceni	Baia	5.000	5.000
3	„„Bihorul”	Beiuș	Bihor	7.000	1.150
4	„„Infrățirea Plugarilor”	Botosani	Botosani	10.000	4.421
5	„„Brăila”	Brăila	Brăila	10.000	4.428
6	„„Carpați”	Brașov	Brașov	85.000	82.424
7	„„Buzău”	Buzău	Buzău	45.000	30.000
8	„„Pietrele Doamnei”	C.-Lung	C.-Lung	5.000	2.617
9	„„Zorile”	Ciuj-Turda	Turda	5.000	2.760
10	„„M. Cogălniceanu”	Galați	Covurlui	5.000	4.057
11	„„Dâmbovița”	Târgoviște	Dâmbovița	15.000	15.000
12	„„Dorohoi”	Dorohoi	Dorohoi	20.000	16.422
13	„„Gorjul”	Tg.-Jiu	Gorj	10.000	10.000
14	„„Deva”	Deva	Hunedoara	4.000	2.365
15	„„Borcea”	Calarași	Ialomița	5.000	4.569
16	„„Iași”	Iași	Iași	5.000	—
17	„„Mehedințului”	T. Severin	Mehedinți	5.000	129
18	„„Negru Vodă”	C. Lung	Muscel	5.000	2.057
19	„„Alexandru cel Bun”	P. Neamț	Neamț	6.000	3.454
20	„„Oltul”	Slatina	Olt	10.000	4.325
21	„„Putna”	Focșani	Putna	10.000	4.443
22	„„Roman”	Roman	Roman	10.000	4.014
23	„„Dacia”	Caracal	Romanați	10.000	10.000
24	„„Infrățirea”	Sibiu	Sibiu	10.000	5.549
25	„„Suceava”	Suceava	Suceava	15.000	15.000
26	„„Octavian Goga”	Timișoara	Timiș-Torontal	5.000	5.000
			Total	337.000	244.460
27	Coop. de librărie „Progresul”	Alba Iulia	Alba	30.000	30.000
28	B-ca coop. „Corpul Didactic”	Bacău	Bacău	20.000	17.703
29	Coop. de librărie „N. Stoleru”	Fălțiceni	Baia	20.000	18.973
30	B-ca coop a „Invățătorilor”	Beiuș	Bihor	20.000	16.066
31	Coop. de librărie „Isbânda”	Botosani	Botosani	65.000	49.452
32	„„„Lucefărul”	Buzău	Buzău	30.000	70.000
33	„„„Aurora”	C.-Lung	C.-Lung Bucovina	30.000	28.336
34	„„„Covurluiul”	Galați	Covurlui	5.000	324
35	„„„Armonia”	Târgoviște	Dâmbovița	25.000	24.515
36	„„„Lumina Olteniei”	Craiova	Dolj	45.000	43.063
37	B-ca coop „Unirea” a Corpului Did.	Huși	Fălciu	3.000	3.000
38	Coop. de librărie „Corpul Didactic”	Iași	Iași	35.000	28.944
39	„„„Cartea Neamului”	București	Ilfov	5.000	1.267
40	B-ca Coop. „Infrățirea a Invățătorilor”	T. Severin	Mehedinți	50.000	42.950
41	Coop. de librărie „Gh. Asachi”	P. Neamț	Neamț	105.000	96.953
42	„„„Libr. Românescă”	Slatina	Olt	45.000	37.885
43	„„„Corpul Didactic”	Ploești	Prahova	10.000	7.573
44	B-ca Coop. „Corpul Didactic”	Roman	Roman	45.000	43.149
45	Coop. de librărie „Inv. Romanațeni”	Caracal	Romanați	30.000	27.505
46	„„„Spiru Haret”	Sibiu	Sibiu	25.000	22.47

T A B L O U L

Unităților cooperative, înscrise în Federația Națională Cooperativă, care și-au sporit în anul 1942 capitalul subscris și vărsat.

(continuare din pag. 9-a)

Nr. crt.	DENUMIREA COOPERATIVEI	Comuna	Județul	Capitalul sporit	
				subscris	vărsat
58	Coop. „Forestiera“	Pitești	Argeș	5.000	1.373
59	„Tovărășia Argeșeană“	„	„	5.000	1.878
60	B-ca Coop. „Izbânda“	Filiperti	Brăila	5.000	633
61	„„Invingerea“	I. C. Brătianu	„	5.000	5.000
62	Coop. „Totul prin Cooperație“	Brăila	„	15.000	6.493
63	„forest. „Zărnești“	Zărnești	Brașov	5.000	328
64	„Invățătorul Ialomițean“	Călărăși	Ialomița	5.000	316
65	de asig. g-le „Vulturul“	București	Ilfov	25.000	25.000
66	„Avântul Solidarității“	„	„	25.000	5.000
67	„Turismul“	„	„	5.000	1.351
68	„Solidaritatea“	Tg. Mureș	Muscel	5.000	550
69	B-ca Coop. „Muncitorul“	T. Severin	Mehedinți	5.000	1.392
70	Coop. „Albina“	Tarcău	Neamț	5.000	1.794
71	forest. „Ferdinand I“	Morsinești	Romanați	5.000	1.119
72	„Granița“	Teregova	Severin	3.000	—
73	„Negovanul“	Sibiu	Sibiu	10.000	3.166
74	B-ca Coop. „a Invățătorilor“	„	„	5.000	3.733
75	Coop. „Alexandria“	Alexandria	Teleorman	5.000	474
76	B-ca Coop. „Alex. Ghica“	„	„	5.000	1.087
77	„ „ „Spiru Haret“	T. Magurele	„	4.000	177
78	„ „ „Progresul“	Horezu	Vâlcea	5.000	345
			Total=	157.000	61.149
	Recapitulație				
	26 Federale			337.000	244.460
	28 Cooperative de librărie			821.000	713.239
	3 „ „ tipografie			15.000	2.018
	21 Diverse Coop. pe județe			157.000	61.149
	78 Total			1.330.000	1.020.866

T A B L O U L

Cooperativelor de librărie și tipografie înființate dela 1 Ianuarie 1942

Nr. crt.	DENUMIREA COOPERATIVEI	Comuna	Județul
1	Coop. „Doina“	Beiuș	Bihor
2	„ Consumul Românesc	Brăila	Brăila
3	„ Infrățirea	Brașov	Brașov
4	„ Infrățirea	Cahul	Cahul
5	Banca pop. Invățătorul	Cetatea Albă	Cetatea Albă
6	Coop. Soare Răsare	Chilia Nouă	Chilia Nouă
7	Banca pop. Inv. Dobrogean	Constanța	Constanța
8	Coop. Librăria Invățătorilor	Tg. Lipcani	Hotin
9	„ Unirea	Ismail	Ismail
10	„ Corpul Didactic	C. Lung	Muscel
11	„ Renașterea	Orhei	Orhei
12	„ Lupta	Soroca	Soroca
13	Voevodul Mihai	Tecuci	Tecuci
14	Coop. Victoria	Giurgiu	Vlașca
15	„ Lumina	Bacău	Bacău

(Continuare din pagina 7-a)

În comerțul mare hârtia se vinde cu 100 de kgr. (Comerțul mic cunoaște coala, 24 coale e o testea, 20 testele e un top). Calitatea hârtiei se cunoaște după finisaj, după rezistența la rupere, după claritatea pastei și a gramajului (greutatea pe m. pătrat).

Formatul hârtiei mai obișnuit e următorul:

Coala Nr. 1	coală minist. 42/34 cm.
„ „ 1 dublă	42/68 „
„ „ 4	coală com. 54/42 „
„ „ 4 dublă	coală de tip. 54/84 „
„ „ 6	coală pt. cart. 65/48 „
„ „ 12	coală de tip. 65/96 „

Gramajul variază după grosimea pe care vrem să o dăm hârtiei. De ex.: hârtia Nr. 1 dublă e 16, 20, 24 și 30 gr. o coală sau 16 kgr. mia de coale, etc.

O altă clasificare a hârtiei e după calitate: hârtie de tipar (ziar), semi-velină, velină, mat, cretată, filigranată, vârgată, hârtia de scris, pergament, de registre (Büherstoff), pelure (subțire), carton, etc.

Țara noastră posedă aproape 50 de mari întreprinderi tipografice — ziare, edituri — și al căror capital deplin vărsat se apropie de 1 miliard lei. Forța motrice — deși nu toate au — se evaluează la 4.000 H.P., iar lucrătorii întrebunțați se ridică la aproape 6.000.

Calcularea prețului de cost a materialului imprimat variază după felul organizației unei întreprinderi, după mașinile de care se servește și personalul tehnic pe care îl are. Totuși, cel mai bun mijloc și comod e calcularea costului cheltuielilor fixe la oră. Dacă știm câte ore au necesitat imprimarea unor formulare și adăugăm la el costul hârtiei — pe care o cunoaștem ușor — putem afla în modul cel mai simplu prețul lor de cost.

III.

EDITURA

Editura este instituția care realizează și difuzează prin mijlocul cărții cultura și eforturile spirituale a celor mai buni fii ai unui neam.

Spiritul de creație, efortul de organizare și riscul tipăritului unei cărți sunt de multe ori neînțelese de marele public care vrea o carte ieftină sau, dacă se poate, să fie și de împrumut.

Un editor pe lângă că are nevoie de un capital pe care să-l folosească în întreprinderea lui, trebuie să fie și un om instruit, care să știe să-și aleagă din manuscrisele prezentate, cartea bună și corespunzătoare gustului și interesului neamului său. Deasemenea modul de prezentare al cărții, calitatea hârtiei, caracterul literelor, floarea lor, vignetele, clișeele sau broșatul, sunt greutăți care, dacă sunt învinse ușor, reușesc la răspândirea unei cărți. Nu mai scriu despre sacrificiile pe care uneori le fac editorii atunci când tipăresc o carte care prezintă numai un interes științific sau de artă și care urmează a se vinde abia după trecerea a câtorva zeci de ani!

Primii editori au fost și tipografi și colportori. Mai târziu a luat naștere adevăratele edituri — case de comerț despărțite de imprimerie — la Mayența, Nürnberg, Lipsca, Viena sau Paris.

La noi, abia spre sfârșitul veacului trecut au apărut câțiva editori (români) care erau dealtfel și reprezentanții culturii românești ca: C. A. Rosetti, Heliade Rădulescu, Gh. Asachi; iar ca edituri mai cunoscute notăm pe: Gh. Ioanițiu, Ioanid, Sococ, Carl Müller (București), M. Bog-

(Continuarea în pagina 11-a)

(Continuare din pagina 10-a)

dan, I. S. Ionescu, Grosu-Iliescu (Iași), Samitca (Craiova), etc.

După 1900 și mai ales după 1919 editura românească au încăput pe mâini străine, care au reușit aproape să compromită cartea și gândul românesc.

Cartea fiind elementul motor al culturii unui neam și unitatea de măsură a civilizației unui popor, ea trebuie să fie editată și tipărită numai de români etnici și nu meteci.

Cooperativa, care reprezintă sistemul e-

conomic ce se acomodează ușor oricărui regim de organizare economică, nu poate să nu-și îndrepte atenția și spre tipografie, editură, librărie.

Pentru răspândirea și întărirea ideilor și principiilor cooperatiste în masele largi ale muncii și culturai naționale „Federația Cooperativă de Librărie, Editură și Arte Grafice” și-a fixat un întreg program de activitate. Pentru realizarea lui se cere sprijinul moral și material al tuturor cooperativelor indiferent de scopul și direcția în care activează.

Federația a tipărit și pus în vânzare: LIVRETE DE SOCIETARI, cartonate și broșate, necesare cooperativelor de credit și

CARNETE DE CONSUMATORI necesare cooperativelor de consum.

Prețul acestor carnete se poate vedea în listele noastre tipărite în revistă.

*

Orice remiteri de bani Federației, rugăm să se facă prin Contul nostru C.E.C. Nr. 4759.

Este practic și comisionul pe care-l percepe C.E.C.-ul este foarte mic.

Ș T I R I

D-l avocat I. Popescu-Mehedinți, bine cunoscut printre cooperatori, a fost cooptat ca membru în consiliul de administrație a Federației noastre.

*

În vederea aprovizionării cu mărfuri direct din fabrici, Consiliul de administrație al Federației noastre a dat delegație d-lor Panait Popovici vice-președintele Consiliului și Nicolae Perianu directorul Federației, să plece în Germania, pentru a se pune în contact cu fabricile care produc articole de librărie.

Rezultatul călătoriei delegațiilor Federației este foarte mulțumitor. S'au făcut mari cumpărături de mărfuri de librărie cari lipsesc pe piață, și imediat ce aceste mărfuri vor ajunge în depozitele noastre, se vor vinde cooperativelor pe preț convenabil.

*

Federația noastră a cumpărat o importantă instalație de tipografie, care execută orice lucrări necesare mișcării cooperatiste.

Cooperativele care au nevoie de registre, imprimate, broșuri, reviste, etc., se pot adresa tipografiei str. Blănari 20.

Execuția lucrărilor este ireproșabilă iar prețurile foarte convenabile.

*

Din tablourile pe cari le publicăm în corpul revistei se poate vedea încrederea de care se bucură Federația noastră în rândurile cooperativelor din toată țara.

Adeziunea atât de numeroasă a unităților cooperative la Federație precum și sumele importante pe cari le-au subscris și vărsat, ne dovedesc până la evidență, cât de necesară a fost înființarea Federației.

Această încredere ne onorează și este un îndemn mai mult pentru conducătorii Federației la muncă neobosită.

*

În acest an Federația va tipări în atelierele proprii, și va pune în vânzare:

CALENDARUL DE PERETE PE 1943,

CALENDAR FOI,

CALENDAR SĂPTĂMÂNAL DE BIUROU.

Prin circuli separate se va anunța data punerii lor în vânzare.

Cooperativele sunt rugate să ne trimită din vreme comenzile, pentru a cunoaște exact numărul de calendare de tipărit.

D. Profesor Mircea Pienescu, atât de fecund în scrieri de specialitate cooperatistă, a dat la iveală un nou volum: „Prima de consumație”.

În acest volum d-sa explică pe larg și pe înțelesul tuturor cooperativelor tot mecanismul taxelor pe consumație cari interesează în primul rând cooperativele de consum și pe cele cu caracter economic. Prețul unui exemplar 50 lei.

Se găsește de vânzare la depozitele Federației și se expediază în toată țara contra cost prin mandat postal.

*

Lipsa atât de simțită în lumea cooperativelor a unui Calculator de dobânzi, adaptat la noile calcule pentru procentele uzuale, va fi completată în curând prin stăruința d-lor D. Fălceanu și I. Drăgoescu, directori în Institutul Național al Cooperativelor și N. Perianu, directorul Federației noastre.

D-lor au întocmit acest Calculator, iar Federația îl va tipări în editura ei și în atelierele proprii.

*

Recomandăm călduros tuturor cooperativelor admirabila revistă cooperatistă „Furnica” de sub direcțiunea d-lui V. Ghenzul, președintele Consiliului de administrație al Societății cooperative de asigurări „Vulturul”, membru în consiliul de administrație al Federației noastre și unul dintre pionierii mișcării cooperatiste.

Abonamentul 200 lei pe an. Administrația str. Vasile Boerescu 2, redacția str. Turda 164, București.

*

D. Profesor Mircea Pienescu va da în curând la iveală al doilea volum din „Technica întreprinderilor cooperative”, tratând despre cooperativele de consum și cooperativele de aprovizionare.

Volumul se tipărește în atelierele Federației și se va găsi de vânzare în depozitele ei.

*

„CARNETUL ȘCOLARULUI” pe care trebuie să-l aibă asupra lui orice elev de școală primară, a fost tipărit pe hârtie velină și se găsește de vânzare la Federație.

Prețul 6 lei.

Cooperativele de consum

Se pot aproviziona cu:

1. Pungi de diferite calități de hârtie și mărimi, tipărite cu firma și reclama Dv.

2. Carnete pentru consumatori, în care se trec zilnic sau la intervale de timp, consumația făcută, în vederea stabilirii primei de consum.

3. Carnete, pentru vânzarea zilnică a mărfurilor, perforate și numerotate dela 1—100, tipărite eventual cu firma și reclama cooperativei.

4. Plicuri de orice calitate de hârtie și format, hârtie de scrisori, etc., asemenea tipărite cu firma cooperativei.

5. Facturi cu firma cooperativei.

6. Hârtie de ambalaj albastră și în to-puri, etc. și orice alte registre, reclame și imprimate conform modelelor și indicațiilor date.

Comanda va fi scrisă citeț și înaintată la adresa: Federația Națională Cooperativă de Librărie, Editură și Arte Grafice București, Calea Călărași 67—69.

Rugăm federațiile și cooperativele afiliate să ne depună în contul nostru CEC 4759 sau în contul curent la Institutul Național al Cooperativelor completarea capitalului subscris în federație.

Suma se poate trimite și prin mandat postal la adresa Federației, în Calea Călărași 67—69, București.

Indrumarea și controlul cooperativelor de Librărie, Tipografie, etc.

Pentru îndrumarea și controlul cooperativelor de librărie și tipografie din țară Institutul Național al Cooperativelor a delegat pe D-nul N. Perianu, Inspector G-1 și detașat director al Federației Naționale Cooperative de Librărie, Editură și Arte Grafice.

D-sa va inspecta cooperativele și proceda la organizarea celor existente luând măsuri pentru înființarea lor acolo unde lipsesc.

De asemenea D-sa va inspecta federațiile în legătură cu operațiunile desfășurate de Federație.

CATALOGUL

cu Prețul curent al cărților monopolizate, al Rechizitelor școlare, pentru școli, elevi, Registrelor și imprimatelor necesare școlilor, cooperativelor școlare și Grădinelor de copii.

Rugăm pe Domnii învățători să cerceteze lista prețurilor și să ne înainteze la adresa noastră *Federația Națională Cooperativă de Librărie, Editură și Arte Grafice, București, Calea Călărași 67-69* comanda pentru rechizitele școlare, cărțile monopol pentru cursul primar și pentru cursul supraprimar.

Comanda va fi scrisă clar și citeț, cu indicarea oficiului poștal sau gara cea mai apropiată.

Aconturile asupra comenzilor se pot trimite prin mandat poștal sau depune la contul nostru C.E.C. 4759.

Apărătoare pentru creion (metal nichelat)
Simple Buc. Lei 2,20
Cu inel " " 3,50
Cu verigă " " 4,—
Așcuțitori pt. creion din bachelită duzina 160

Așcuțitori diferite figuri

Agrafe Beroline Nr. 1 Nr. 2
Cutia Lei 15 17

Blocuri pentru desen — hârtie superioară

Nr.	1	2	3	4	5	6
Buc. Lei	30	36	42	48	56	66

Caiete hârtie velină — care nu suge — liniate dictando român, socoteală, dictando german, caligrafie română și caligrafie lung.

File

8	10	16	20	24	30	40	50	60	80	100	150
2,80	3,50	5,60	7	8,40	10,50	14	17,50	21	28	35	52,50

Idem cartonate cu Lei 12 în plus la caiet.

Caiete maculatoare pentru notițe

Hârtie scris File 30 50 100 150
Lei 6 10 20 30

Hârtie velină Lei 9 15 30 45

Caiete pentru desen — hârtie specială

File	6	8	10	16	20	24	30
Buc. lei							

cal. II 3,60 4,80 6 9,60 12 14,40 18

cal. III 3 4 5 8 10 12 15

cal. IV 2,40 3,20 4 6,40 9 9,60 12

Caiete pentru schițe

Nr.	1	2	3	4	5
Buc. lei	15	20	25	30	35

Vocabulare

File 30 40 50

Buc. lei 5 6 8

Călimări de sticlă înfundate Buc. Lei 8—14

" pentru bănci " " 10

Călimări de buzunar

Ebonit în muchi Buc. Lei 28

" rotunde " " 31

Cerneală de scris în sticle, Pelican

Sticla	1/1	1/2	1/4	1/8	1/16	1/32
Lei	190	150	80	50	40	20

toate culorile — negru, roș, violet, etc.

Cerneală pentru toc rezervor toate culorile în

sticle de 1/32 Lei 30

Cerneală japoneză ieftină sticla " 100

Cerneală Gallus

Sticla	1/1	1/2	1/4	1/8	1/16	1/32	1/32 ¹
Lei	150	75	70	55	26	18	21

Cerneală Müller

Sticla	1/1	1/2	1/4	1/32
lei	125	90	65	22

Cheițe pentru penale din metal buc. Lei 1,50

Compase ghiară, special pt. școlari buc. Lei 5

Compase în cutii Nr. 100 buc. Lei 130

301 " " 150

4 A " " 260

7 A " " 380

Condeie de piatră în lemn Grossul Lei 380

Condeie de piatră pentru tăblițe

de 14 cm. cutia a 100 buc. Lei 70

" 18 " " " " " " 95

Creioane pentru birou și școlari de tot felul

Nr. 02 Federația Națională Cooperativă

de Librărie, cu textul imprimat Gross. Lei 390

Sport, Record, Național " " 390

Faber sau Hardmuth Nr. 1, 2, 3, 4 Gross. Lei 820

Catalogul cărților Primare (monopolizate)

Abecedar sat partea I	Lei 40
" " " II	" 40
" oraș " I	" 40
" " " II	" 40
Carte de citire clasa II	" 40
" " " " III	" 60
" " " " IV	" 65
Aritmetică clasa I	" 40
" " " II	" 30
" " " III	" 30
" " " IV	" 30

Gramatică clasa III	Lei 30
" " " IV	" 30
Geografie " III	" 40
" " " IV	" 60
Geografie curs normal cl. I	" 40
" " " " II	" 50
" " " " III	" 30
" " " " V	" 50
Științe Naturale cl. VI	" 40
" " " VII	" 30

Caetele de Curs Primar și Supraprimar de

Teodor Iacobescu, Președintele Asociației Învățătorilor din România,
Victor Vrânceanu, Institutator și Marcel Olinescu, profesor

Caiet de caligrafie cl. I	Lei 20
" " " " II	" 20
" " " " III	" 20
" " " " IV	" 20
Caiet de desen cl. I	" 18
" " " " II	" 18
" " " " III	" 18

Caiet de desen cl. IV	Lei 18
" " " " V	" 22
" " " " VI	" 22
" " " " VII	" 22
Caiete de lucru manual de: Teodor Iacobescu, Victor Vrânceanu și C. Dima.	
Caiet de lucru manual cl. I	Lei 24
" " " " " II	" 24
" " " " " III	" 24
" " " " " IV	" 24

Imprimare și registre necesare școlilor

Toate imprimatele și registrele sunt tipărite pe hârtie velină groasă și care nu suge.

Catalog de clasă	Buc. Lei 46
Reg. de prez. învăț. în cl. de 180 file	" " 300
Registru de intr. și eșirea coresp.	" " 148
Condica de expediție a 100 file	" " 57
Matricole a 100 file	" " 148
" " 150 "	" " 200
" " 200 "	" " 300
Registre pentru cooperativele școlare seria completă Lei 310.	
Registru Jurnal—C. Mare	Lei 62
" Bon de plată	" 62
" chitanțier	" 62
" Partizi	" 62
" Mărfuri	" 62
Statute pentru cooperativele școlare	Lei 6,50
Carnetul elevului, întocmit de D-1 Th. Iaco-	

bescu și prevăzut cu toate datele necesare Buc. Lei 6.	
Certificate de absolvire a 4 cl. carnetul Lei 103	
" " " " 7 " " 80	
Liste de amenzi Suta buc. Lei 171	
" " înscriere " " 683	
Registre pentru comitetele școlare	
Jurnal partizi	Lei 62
Chitanțier	" 62
Bon de plată	" 62
Inventar	" 62
Registru de intrare și eșire	" 148
Registre pentru grădinile de copii	
Catalog de clasă	Lei 60
Registru de prezență	" 280
" de înscriere	" 150

Rechizite școlare

Anilină pentru cerneală (prafuri în pachete) în culorile negru, antracen și violet.
Galus (Elefant) în cutii a 100 pach. cutia Lei 174
Baiadera " " " " " 174
Anilină în tuburi, Baiadera . . . Tubul Lei 42

Aquarele

In cutii de metal a 12 pachete

72 B/12 Lei 85

Anker 791/18 " 80

" 55/24 " 90

Aquarele pastile asortate . . . Buc. Lei 2,50

Pelican " " 5,—

Alte creioane negre, chimice, bicolore, etc.	
Dubli și tripli decimetri	
de 20 cm.	30 cm.
Buc. lei 160	185
Dosare simple	Buc. Lei 2,50
Echere de lemn dela 20—60 lei buc.	
Etichete gumate de diferite mărimi Mapa Lei 16	
Ghiozdane	
De piele	Buc. Lei 1700
„ mușama	„ „ 970
„ fibră	„ „ 230
Gume de șterș — eftine Wek	
cutia a 100 buc.	Lei 170
alte mărimi și calități superioare.	
Gumă arabică sticlură Nr. 10	Lei 14
Linii late din lemn gradate	
de 20 30 40 50 60 80 100 cm.	
dela 4—20 Lei bucata	
Harta României cu Transnistria	Euc. Lei 300
Harta Planisferul	„ „ 60
Linii pătrate din lemn de 30 și 40 cm. gradate	
de 4 6 8 10 m/m	
dela 3—6 lei bucata	
Lanterne drepte	Buc. Lei 90
Numărătoare Nr. 20 lei 100 bucata.	
Pastele: cutia de 6 culori	
	Lei 15

„ „ 12	„ „ 30
Penițe: asortate	cutia Lei 28
aluminium 0334 a 100 la cutie	„ „ 65
Klaps	„ „ 95
ronde	„ „ 150
Penale Nr. 1 2 3	
Dela 20—60 lei bucata	
Pioneze	
Nr. 1 2 3 4	
Diana 7 8 9 10	cutia a 36 buc.
Cutia lei 24 26 28	„ a 100 buc.
Galbene cutia lei 26	
Plicuri oficiale galbene mia bucăți	lei 560
comerciale mia buc.	„ 560
alte calități, și formate în depozit	
Serviete de piele dela 1200—7000 lei	
Sugativă streină, cal. superioară coala	Lei 9—15
„ indigenă bună	„ „ 10—12
* Tăblițe de piatră	
Nr. 1 2 3 4 5	
Lei	
Tocuri pentru scris	
școlare sport	Grossul Lei 240
Alte sortimente și calități superioare.	
Tocuri rezervoare școlare cu penița de aur,	
calități superioare dela Lei 300—3000 buc.	

Tocuri școlare cu penița Durid cu lei 140 buc.	
Alte tocuri rezervoare cu penița de aur 14 k.	
din următoarele mărci: Pelican, Ibis, Matador,	
Böhler, Melbi, Luxor, Kohy-Noor, Hardmuth, etc.	
Bucata dela Lei 600—4000	
Tampoane din lemn Nr. 90	Buc. Lei 120
„ din metal	„ „ 90
„ cu rezervă sugativă	„ „ 60
Tabloul M. S. Regelui — oficial	Buc. Lei 25
M. S. Regina Mamă Elena	„ „ 25
Conducătorului Statului	„ „ 25
Tablouri naționale diferite	Buc. Lei 90
„ istorice diferite	„ „ 90
Tablouri intuitive	
Animale din lac și mușama la prețuri eftine.	
Federația vă poate procura orice alt articol	
netrecut în lista de față.	
La comandă ne veți indica Nr. și felul arti-	
colului.	
Comenzile se execută contra ramburs.	
La comandă ne veți indica gara cea mai a-	
propriată și oficiul poștal.	
Adresa va fi scrisă citeț asemeni și numele	
persoanei care a semnat comanda.	
Comenzile însoțite de acout sunt executate cu	
precădere.	

LISTA

noilor prețuri a imprimatelor și registrelor, conf. modelelor Institutului Național al Cooperăției, Divizia de Control și Propagandă, imprimate care urmează să fie introduse de toate cooperativele existente

FELUL IMPRIMATULUI	Prețul Lei 100 buc.	FELUL REGISTRULUI	Prețul Lei
1. Declarații (cereri) intrare în societate	100	1. Registru chitanțier de 100 file bine legat mucava peste tot, pânăz la cotor, 4 recipise pe filă, perforate în lung și vârful chitanțelor în lat, etichetate și însoțite de instrucțiuni	225
2. Cereri de retragere din capital sau depuneri	50	2. Registru bon de plată, idem	225
3. Balanța de verificare cu situația cassei Blocuri	150	3. Registru Jurnal	
4. Convocări pentru Consiliul de Administrație	38	a) de 100 file, hârtie specială de registre de mărimea 48/32, legat solid dril la margini și colțuri, îmbrăcate cu hârtie sagren, numerotate din pagină în pagină cu mașina, perforate, șnur, stropite, etc.	750
5. Foi state personale pt. plata impozitului pe salarii	200	b) Idem de 200 file, mărimea 48×32, legătura cu șanț solid confecționat	1400
6. Borderouri pt. întocmirea situațiilor lunare: capital social, depuneri fructificare, debitori convertibili	200	c) Idem de 250 file, mărimea 48×32, îmbrăcat cu dril peste tot, legătura cu șanț mare și solid, etc.	1800
7. Cereri de împrumut pe credit personal	120	4. Registru Carte Mare,	
8. „ „ „ „ amanet	120	a) de 100 file, idem mărimea 42/27, dril la margine și colțuri, cu debit și credit, etc.	550
9. „ „ „ „ prelungirea împrumutului	45	b) de 150 file, idem	750
10. „ „ „ „ autentificarea actelor de împrumut	75	c) de 200 file, idem	950
11. „ „ „ „ investirea cu formula executorie	75	5. Registru partizi pentru asociați,	
12. „ „ „ „ radierea înscricțiunilor	75	a) de 100 file hârtie bună de 50 kgr. legătura, solid, dril la colțuri și cotor, etc.	225
13. Contracte de împrumut pe credit personal	225	b) Idem, de 200 file	450
14. „ „ „ „ gaj	225	6. Registru partizi pentru debitori,	
15. „ „ „ „ hipotecă	225	a) de 100 file ca și registru Asociați	225
16. Avize de scadență	70	b) de 200 file ca și registru Asociați	450
17. Polițe cu form. de autentificare pt. neștiut. de carte	100	7. Registru depunători,	
18. Tabloul cu specimenul de semnături al membrilor Cons. de Ad-ție și a celor ce au semnătură socială	80	a) de 100 file ca și registru Asociați	225
19. Chitanțe pentru bănci și cooperative	65	b) de 200 file ca și registru Asociați	450
20. Cereri de împrumut — Fișe — în caiete cu trei foi mod. I.N.C. exact suprapus, putându-se scrie cu indigo	300	8. Registru pentru ședințe,	
21. Borderouri de scont tip I.N.C. pentru B.N.R.	300	a) Consiliul de Ad-ție de 100 file form. 24×38	150
22. Tablouri de calculat reescontul B.N.R.	100	b) Adunarea Generală, idem	150
23. Polițe după modelul I. N. C și B. N. R.	100	c) Comisiunea Cenzorilor, idem	150
24. Tabloul Consiliului de Ad-ție de averea ce posedă	100	d) Comitetul de Direcție, idem	150
25. Somațiuni în carnete de 100 file	100	9. Registru pentru Intrarea și Eșirea corespondenței 100 file	
26. Procese verbale de sechestrul, idem	100	10. Condica de Expediție, de 100 file, scoarțe tari	150
27. Publicațiuni de vânzare, idem	100	11. Registru de Intrarea și Eșirea mărfurilor, de 100 file, pentru gestiunea vânzătorilor	150
28. Procese verbale de vânzare, idem	100	12. Registru de adeverințe pentru predarea mărfurilor la vânzător, de 100 file și cu o situație permanentă a totalului gestiunii vânzătorilor	150
29. „ „ „ „ proprie	100	13. Registru de magazie, de 100 file, pentru bumbac, sare, cereale	150
30. Cereri de acționare în judecată a debitorului pentru instrăinarea obiectelor sechestrate	100	14. Registru scadențar, de 100 file, ptr. băncile populare	150
31. Procese verbale pt. instrăinarea obiectelor sechestrate	100	15. Registru de intabulare, de 100 file	200
32. Foi pentru facerea inventarului de mărfuri	225	16. Registru de vânzarea zilnică, de 100 file, pentru coop. de cons. și cu care vânz. seara face vârsarea la caster	150
33. Borderouri pentru retragerea efectelor dela scont	90	17. Registru Stat personal, pt. plata impozitelor, de 100 file	150
34. Contracte de angaj. pt. vânzători, diriginți, etc.	225		
35. Carnetul de consumator	9		
36. Livret de societar			
	broșat		12
	cartonat		21

TOCURI

REZERVOARE

Federația Națională Cooperativă de Librărie, în străduința ei de a satisface marile cereri de tocuri rezervoare, ale Cooperativelor din provincie și spre a nu fi lăsate ca acestea să cumpere fabricate cari nu pot fi ușor vândute și la prețuri convenabile, a încheiat contracte avantajoase, la prețurile cele mai convenabile, cu următoarele fabrici de renume mondial:

Fabrica Kohy-Noor-Hardtmuth.

care este o bună garanție pentru mărfurile livrate și din care vă oferim următoarele tocuri de calitate absolut garantată:

No. 24	—	Lei 550
35 F	—	" 525
Record G 5	—	" 180
" G 5 V	—	" 245
" G 5 KV	—	" 250
Tocul Durid 7 V	—	Lei 180
" " 8	—	" 195
" " 8 V	—	" 184
" " 20	—	" 275
" " 20 1/2 V	—	" 320
" " 21 V	—	" 320
" " 21 1/2	—	" 320

Tocul școlar,

101 durabil	—	Lei 410
101 P	—	" 425
Toc rezervor școlar 101 Knagiu	"	900
101 colorat și negru	"	800
" " Artă Nr. 22 colorat și negru	"	650
21 1/2 "	"	Lei 550
20 "	"	" 525
" " Record Nr. G5 "	"	" 250
5 "	"	" 250

Creioane mecanice Artă 3510		
colorat și negru	"	90
3512 "	"	100

Tocul Mephisto Vacuumatic

420 V E F — Lei 900

Tocul Koh-i-noor

Creioane mecanice, fine, durabile cu 4 culori Buc. Lei 550
6 culori " " 750

Mare fabrică **Melbi** și **Madator** neîntrecută în calitate, durabilitatea peniței de aur 14 carate, estetic ca formă și culoare. Din acestea vă oferim:

No. 424 și 484 cari concurează în calitate și formă cu orice toc 424—780.

No. 13 C	14 C	70	14 R
Lei 517	610	510	560
No. 14 Sch	11 E D	12 R	13 R 11 C
Lei 550	400	450	535 400
No. 11 R	14 cd	11 1/2 Sch	
Lei 530	620	450	
No. 14 C	14 Sch		
Lei 650	590		

Matador

în cutie frumoasă, superior în calitate, oricărui toc aflat în comerț:

No. 976	996	974	914	915
Lei 1500	1800	1200	1200	1400

Penița de aur 14 carate absolut garantată.

* * *

În sfârșit a reapărut mult renumitul toc

"BOEHLER"

durabil, cu penița de aur 14 carate, care desfide orice concurență. Cine are puțință să achiziționeze tocul „Böhler”, și-a asigurat durabilitatea peniței și o exactă funcționare.

Singurul toc, care nu are nevoie de reparațiuni.

Tocul BOEHLER

se poate furniza, la cerere și cu bucata, contra ramburs, din următoarele formate:

No. 12 EF	Lei 900
22/44	" 1000
26/46	" 1000
26/11	" 900
26/10	" 650

Recomandăm tuturor

Tocul rezervor „TINTENKULI” cu inelul roșu

Este practic pentru că înlocuește și condeiul și creionul, mai ales când este nevoie de scris ceva cu copii. Lei 550

Diferite alte tocuri, calitate bună:

Toc rezervor — peniță aur	buc. Lei 300
" " „Orateur I”	" " 400
" " Nr. 163	" " 320
" " Chrom	" " 150
" " Orateur	" " 350
" " cu penița de cristal	" " 100

Pentru aceste tocuri recomandăm:

Cerneala Pelican

1/1	Lei 210
1/2	" 120
1/4	" 85
1/8	" 55
1/16	" 40
64S	" 24
64a	" 18
61S. Stilo	" 30
61S.	" 24

Cerneala „Galus”

sticla pătrată 1/32 cu ghevint, extra-fluidă de o preparație specială:

Sticla de 1 kg.	130 lei
" 1/2 "	85 "
" 1/4 "	55 "
" 1/32 "	18 "

Se mai recomandă cerneala:

Bleu-Lack

și celelalte culori:

Sticla de 1 kg.	1/2	1/4	1/8	1/32
	140	95	65	45 22

și **VALY-INK** cerneala specială parfumată și spalabilă în flacoane speciale à 75 lei flaconul

ÎNDRUMĂTORUL

COMERTULUI COOPERATIV DE LIBRĂRIE-EDITURĂ ȘI ARTE GRAFICE

BUCUREȘTI — CALEA CĂLĂRAȘI, 67-69 — TELEFON 5.82.73

Onor.

B-ca POPULARA
COOPERATIVA

COM. _____

JUD. _____

Federalele, Cooperative de consum și de aprovizionare,
își pot procura dela Federația noastră :

Albastru de rufe în cutii	cutia Lei 16
Coroana în flacoane	duzina „ 332
„ „ late	„ „ 257
IUNO „	„ „ 332
„ „ late	„ „ 357

Tablouri de bucătărie modele noi, de un colorit,
frumusețea desenelor și confecțiune neîntrecută Bucata

Sfoară de cânepă în pachete

Nr. 2/8	lei 1300 Kgr.
- 7/32	2100
- 2 D	983
- 2 C	880
- 2 A	606
- 4 A	577

Plute de candelă fabricație streină

Marca Sancta Virgo Nr. 71/a	lei 260 duzina culii
Madona Nr. 2024	170
„ Nr. 2073	100

Vopsele de stofe — lână și mătase Geb. Heitman, Kölu Germain
în toate culorile pentru stofe cu Lei 112 Duzina de plcurl
„ perdele „ 142

COOPERATORII DIN PROVINCIE

cari voesc să viziteze Federația sau să facă comenzi de mărfuri și nu cunosc topografia Municipiului București le dăm următoarele lămuriri:

Dela Gara de Nord

Tramvaiul 12 din B-dul Dinicu Golescu, până 'n Piața Națiunii. De aci, tramvaiul 25 până la stația Mântuleasa.

Dela Gara de Est

Tramvaiul 24 până la stația Traian. De aci, tramvaiul 7 până la hala Traian.

Dela Gara Filaret

Tramvaiul 17 sau 20 până în Piața Națiunii. De aci tramvaiul 25 până la stația Mântuleasa.

COOPERATORI !

pentru toate furniturile necesare Cooperativei Dv.,
consultați cu multă atenție prețurile noastre și trimiteți-ne chiar astăzi comenzile pe adresa:

FEDERAȚIA NAȚIONALĂ COOPERATIVĂ DE
LIBRĂRIE, EDITURĂ ȘI ARTE GRAFICE

București — Calea Călărași 67-69